

N:o 41.

Ank. till Riksd. kansli den 14 april 1892, kl. 12 midd.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland.

Genom en den 17 sistlidne mars aflåten proposition, n:o 44, som till lagutskottet hänvisats, har Kongl. Maj:t, under åberopande af de propositionen bifogade, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslagit Riksdagen att antaga följande

F ö r s l a g

till lag, angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland.

§ 1.

Hvarje svensk och finsk undersåte stånde öppet att i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland framföra flottgods i sammanbundna flottar. Deremot vare förbjudet, med det i §§ 2 och 4 nämnda undantag, att i sagde floder låta flottgods löst framflyta.

Sågtimmer och annat gröfre virke, som i gränsfloderna fortskaffas, skola, innan desamma i vattendragen utläggas, hafva undergått afbark-

ning. Denna må icke verkställas på isen eller på stranden så nära vattnet, att barken kan dit nedsköljas. Dock må granvirke obarkadt framflottas.

§ 2.

Utanför mynningen af hvarje sådan i dessa floder utfallande bielf, uti hvars nedersta lopp löst flytande flottgods icke kan flottläggas, vare tillåtet att anbringa tillfälliga bommar för flottgodsets uppsamling, åtskiljande och flottläggning, dock sålunda att gränsfloden icke blifver öfverstängd och att färd längs densamma vare sig med flotte eller båt icke hindras.

§ 3.

Uppsamling, åtskiljande och flottläggning af flottgods, hvarom i § 2 sagdt är, skall, då flottgodset tillhör två eller flere, af en hvar af flottgodsets egare verkställas på sådant sätt att hinder eller uppehåll, som skäligen undvikas kan, derigenom icke för annan uppkommer. Uraktlåtes detta, gälde den af flottgodsets egare, som till hindret eller uppehållet vållande varit, ersättning för deraf uppkommande skada; och ege jemväl vederbörande kronolänsman på anmälan och efter skedd undersökning om förhållandet nödig handräckning på den felandes be- kostnad meddela.

§ 4.

Flottgods må i lugnvattnet mellan Ylimuonio by och Muonio fors i ringbommar och utför samma fors styckevis framföras, dock endast tills vidare och intill dess forsen blifvit genom upprensning tjenliggjord för sammanbundna flottars fortskaffning.

Denna flottning skall bedrivas med skyndsamhet och användning af tillräckligt manskap samt, då två eller flere tillhörigt virke samtidigt flottas, af dem gemensamt verkställas; och bör dervid noggrant iakttagas: att virke icke lemnas kvarliggande uti forsen eller på stränderna deraf; att under den tid forsen är farbar farleden, så vidt görligt är, hålles öppen; samt att de, som färdas uti forsen, genom flottgodsets egares eller förmannens för flottningen försorg varskos för möjlig fara, till afvärjande hvaraf flottningsmanskapet vare pligtigt biträda.

För flottgodsets uppsamling, åtskiljande och flottläggning må i lugn-

vattnet närmast nedanför forsen erforderliga bommar anbringas; dock så att tillträde till den förbi forsen ledande väg icke hindras. Dessa bommar må icke bibehållas längre än nödigt är för flottgodsets åtskiljande och flottläggning; och skall dervid, då flottgodset tillhör skilde egare, gälla hvad i § 3 stadgadt är.

§ 5.

Innan flottgoods, på sätt i § 4 nämndt är, löst fortskaffas, åligger det flottgodsets egare eller, der de äro flere, desse gemensamt att för flottningsmanskapet utse en förman, som förestår flottningen och å egarnes vägnar svarar i mål rörande anspråk på ersättning af flottgodsets egare i följd af flottningen, samt att derom i god tid, innan flottningen vidtager, underrätta kronolänsmännen i orten, hvilka hafva att, hvar inom sitt distrikt, i de Muonio fors närmast belägna kyrkor ofördröjligen låta kungöra förmannens namn och boningsort.

§ 6.

Egare af virke, som i Muonio fors flottas eller från bielf löst framföres och i gränselfven flottlägges, vare pligtig att låta förse virket med tydligt märke, som kan urskiljas från enahanda märken, hvilka andra begagna, äfvensom att hvarje år före mars månads utgång aflemna en teckning af sagda märke i minst 20 exemplar till kronolänsmannen i den ort, hvarest flottningen vidtager, och åligger det kronolänsmannen: att uti närmaste kyrkor ofördröjligen låta kungöra sagda märke; att hålla teckningen af märket till påseende för dem, som önska deraf taga kännedom; samt att gifva samtliga kronolänsmän uti de invid gränsfloderna belägna distrikt del af nämnda märke.

§ 7.

Utan särskildt lof må de, som ombesörja flottningsarbete, ega tillträde till stränderna, der sådant för skadas afvärjande eller flottgodsets framförande är af nöden.

Väg eller stig öfver annans tomt, åker, äng, plantering eller andra egor, hvilka kunna deraf skadas, må dock ej tagas, om tillträde till stranden annorledes kan utan väsentligt hinder eller uppehåll beredas.

§ 8.

Flotte må ej framföras utan att vara åtföljd af manskap till så stort antal, som under för handen varande förhållanden vanligen är erforderligt för att skadegörelse å fiskeverk eller annan inrättning eller hinder för fortskaffning af annans flottgoods ej må uppstå.

§ 9.

Drifver flotte eller styckevis flytande flottgoods, som från insamlingsbom eller flotte tillfälligtvis kommit löst, ned på åker, äng, fiskeverk eller annan inrättning och anställer skada, eller uppstår sådan genom åtgärd för uppsamling eller flottläggning af flottgoods, genom strändernas beträdande eller eljest i följd af flottningen, skall af flottgodsets egare gäldas ersättning för skada med högsta belopp, hvartill den skäligen skattas, samt för kostnad med det belopp, hvartill den uppgår.

Timar skada vid gemensam flottning i Muonio fors eller vid uppsamling, åtskiljande och flottläggning i gränselfven af två eller flere tillhörigt flottgoods, som från bielf löst framflutit, skola flottgodsets egare, en för alla och alla för en, ansvara för ersättningens gäldande till den, som skadan lidit.

Har någon på grund af ansvarighet, hvarom nu är sagdt, guldit mer, än hvad på honom efter hans andel i flottgodset sig belöper, och är han icke till skadan särskildt vållande, söke hos de andra flottande sitt åter efter befogenhet.

§ 10.

Fordrar någon i de fall, hvarom i § 3, 4 eller 9 sägs, ersättning för skada eller kostnad; varde, der han det äskar, frågan efter syn och uppskattning pröfvad af tre ojäfvige skiljemän, af hvilka en utses af hvardera parten och de sålunda utsedde tillkalla den tredje. Tredskas den, emot hvilken anspråket väckes, att utse skiljeman, eller kunna de utsedde ej om valet af den tredje sig förena, ege i stad rätten och å landet domaren eller kronolänsmannen i den ort, der skadan timat, att på ansökan af den, som anspråket väckt, valet verkställa. Varder till ersättning dömdt, skall den ersättningsskyldige ock förpligtas att gälda kostnaden för syneförrättningen samt motpartens utgifter i saken. Sättes ersättningen ej högre, än den ersättningsskyldige före synen bju-

dit, stånde hvar sina kostnader och gälde hvardera halfva synekostnaden, der ej med afseende å för handen varande förhållanden skiljemännen finna skäligt, att den ersättningstagande bör nämnda kostnader ensam vidkännas.

Yppa sig olika meningar hos skiljemännen, gälle den, hvarom de fleste sig förena.

Part, som med skiljemännens dom ej nöjes, vare obetaget att draga saken under domstols pröfning, så framt han sin talan instämmer inom nittio dagar från det skiljemännens beslut blifvit parten tillståndt; dock må skiljemännens dom genast gå i verkställighet, på sätt i § 11 är sagdt, der ej vederbörande domare eller öfverexekutor annorlunda förordnar.

I skiljemännens beslut skall tydlig hänvisning lemnas om hvad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under rättens pröfning.

Vill den, som ersättning fordrar, hellre genast lita domstol än skiljemän till, stånde det honom öppet.

§ 11.

Förorsakas skada af flottgods, vare sig flottlagdt eller löst flytande, åligge kronolänsmannen eller annan exekutor i den ort, der skadan timat, på ansökan af den, som skadan lidit, att ej mindre med qvarstad belägga så stor del af flottgodset, som motsvarar skadan, der ej vederhäftig borgen för skadeersättningens gäldande ställes, än ock att, der ersättningen blifvit af skiljemän bestämd, i laga ordning utmäta och försälja det med qvarstad belagda flottgodset. Räcker detta ej till ersättningens gäldande, eller har qvarstad ej skett, ege den ersättningstagande att påkalla verkställighet af skiljemännens beslut hos kronolänsmannen eller annan exekutor i den ort, der den ersättningsskyldige har egendom.

Qvarstad skall gå åter, om icke skiljedom meddelas eller talan instämnes inom nittio dagar efter det qvarstaden skedde.

Varder ersättningsanspråk, som föranledt qvarstaden, af skiljemän eller domstol ogilladt, gånge qvarstaden åter utan hinder deraf, att skiljemännens eller domstolens beslut icke vunnit laga kraft.

§ 12.

Befinnes fiskeverk vara så utslaget, att flotte af vanlig storlek icke kan med den besättning, som för densamma forskaffande eljest till-

räcklig är, uti hittills begagnad farled förbi fiskeverket föras utan fara för skada eller uppehåll, och vägra de, som fisket nyttja, att på skedd tillsägelse öppna farleden till den bredd, som för flottens obehindrade fortkomst nödig är, då ege vederbörande kronolänsman eller annan exekutor efter förutgången anmälan med ojäfvigt vittne utan tidsutdrägt syn på stället hålla och erforderlig handräckning meddela på bekostnad af den eller dem, som fisket nyttja.

Öfver förrättningen bör uppsättas protokoll, som ofördröjligen skall till vederbörande länsstyrelse insändas.

Öfverstänger någon gränsfloden, åligge kronolänsmannen eller annan exekutor att till borttagande af sådan stängsel handräckning genast gifva på bekostnad af den, som stängseln anbragt.

§ 13.

Fortscaffas flottgods löst å andra delar af gränsfloderna, än i denna stadga medgifvet är, eller har icke virke, som i gränsflod framflottas, före utläggandet i vattendraget undergått afbarkning i de fall, då sådant bort ega rum, böte egaren af flottgodset 50 öre för hvarje stycke.

Verkställer någon afbarkning på isen eller på stranden så nära vattnet, att barken kan dit nedsköljas, eller öfverstänges gränsflod, eller är någon eljest vid flottning genom uppenbar vårdslöshet vållande till skada, hinder eller uppehåll för annan, straffes den felande, der ej ansvar efter allmän lag bör följa, med böter från och med tjugu till och med femhundra kronor. Lag samma vare, om egare af flottgods underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrifterna i § 4, 5 eller 6, eller förman eller någon af flottningsmanskabet icke iakttager hvad honom enligt § 4 åligger.

Förbrytelse åtalas vid domstol i den ort, der den timat; men är förbrytelsen begången af svensk man inom finskt område eller af finsk man inom svenskt område, och finnes han ej i det land, der förbrytelsen blifvit föröfvad, skall den åtalas i förbrytarens hemland vid domstol i den ort, som är närmast den, hvarest förbrytelsen skett.

Twistemål rörande ersättning för timad skada må utföras antingen vid endera af här ofvan för upptagande af brottmål bestämda domstolar, eller ock vid domstol i den ort, der svaranden bor.

Är genom förbrytelse endast enskild persons rätt kränkt, må åtal därför af allmän åklagare ej anställas, om icke målseganden förbrytelsen till åtal anmält.

Böter, som enligt denna stadga ådömas, skola tillfalla till hälften

kronan och till hälften den, som åtalet anställt, samt i händelse af bristande tillgång förvandlas på sätt om vitesböter är eller framdeles kan blifva stadgadt.

§ 14.

Om någon, som icke är bosatt inom Muonio eller Torneå elfs flodområde, vill i de delar af dessa elfvar, som utgöra gräns mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland, framföra flottgods, åligger det honom att utse en i orten boende ombudsman, som å egarens vägnar utan särskildt uppdrag svarar i alla mål, som röra flottgodsets fortskaffande.

Valet af sådan ombudsman tillika med uppgift om hans boningsort bör flottgodsets egare före mars månads utgång hvarje år anmäla, om han är svensk man, hos länsstyrelsen i Norrbottens län, och om han är finsk man, hos länsstyrelsen i Uleåborgs län; och åligger det den länsstyrelse, hos hvilken sagda anmälan gjord är, att derom underrätta länsstyrelsen i det andra landet, hvarefter länsstyrelserna hafva att, hvar inom sitt område, skyndsamt låta kungöra ombudsmannens namn och boningsort i samtliga invid gränsfloderna belägna församlingars kyrkor.

Är ej anmälan gjord, ege på yrkande af en hvar, hvars rätt är i fråga, vederbörande länsstyrelse förordna ombudsman att i målet svara.

§ 15.

Vill någon, som icke är svensk eller finsk man, framföra flottgods, skall han, jemte iakttagande af hvad här ofvan föreskrifvet är, hos länsstyrelserna i Norrbottens och Uleåborgs län nedsätta en af två vederhäftige svenske eller finske män utfärdad löftesskrift, deri de, en för begge och begge för en, borga som för egen skuld för fullgörande af hvad honom såsom flottande enligt denna stadga åligger.

Verkställer den, som icke är svensk eller finsk man, flottning i gränsflod utan att förut hafva aflemnat löftesskrift, såsom här ofvan är föreskrifvet, åligger det vederbörande kronolänsman att belägga flottgodset med kvarstad och genast inberätta förhållandet till den länsstyrelse, under hvilken han lyder; och skall länsstyrelsen derefter förelägga den flottande att inom viss tid aflemna löftesskriften och ersätta kostnaden för kvarstaden, vid äfventyr att flottgodset eljest varder förbrutet.

§ 16.

Kronobetjente samt skogsstatens tjenstemän och betjente i hvartdera landet vare skyldige att lemna hvarandra ömsesidig handräckning för återfående af virke, som blifvit oloffigen afverkadt i krono- eller enskildes skogar vid gränselfvarne och öfverfördt från det ena landet till det andra.

§ 17.

Denna lag träder i kraft från den dag, Konungen bestämmer.

Såsom af de propositionen bilagda handlingarna inhemtas, är förevarande lagförslag grundadt på det förslag, som i ämnet utarbetats af utsedde svenske och finske komiterade. Sedan kejsrerliga finska senaten, som funnit åtskilliga ändringar i och tillägg till komiterades förslag erforderliga, utarbetat särskildt förslag till stadga angående flottning af skogsalster i ifrågavarande gränslöder samt öfver såväl komiterades som senatens förslag kammarkollegium jemte andra svenska myndigheter blifvit hörda, och högsta domstolens yttrande öfver senatens förslag infordrats, blef inom justitiedepartementet utarbetadt nu föreliggande lagförslag i väsentlig öfverensstämmelse med senatens berörda förslag, men med iakttagande hufvudsakligen af hvad inom högsta domstolen blifvit anmärkt.

Vid ärendets föredragning i statsrådet tillkännagaf departementschefen — efter att hafva redogjort för innehållet af såväl komiterades och finska senatens förslag jemte högsta domstolens öfver sistnämnda förslag afgifna yttrande som det inom justitiedepartementet uppgjorda förslaget — att kejsrerliga ryska regeringen, som fått del af sistnämnda förslag, förklarar sig å sin sida antaga detsamma i dess helhet.

Utskottet har icke funnit något att emot det föreliggande förslaget anmärka och hemställer följaktligen,

att propositionen må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 14 april 1893.

På lagutskottets vägnar:

L. ANNERSTEDT.